

Přehled realizovaných aktivit Celostátní sítě pro venkov ve druhé polovině roku 2023 v NUTS 2 Moravskoslezsko

Moravskoslezský kraj – úvod, shrnutí

I ve druhé polovině roku 2023 se nám podařilo připravit společně s partnery Celostátní sítě pro venkov (CSV, Síť) zajímavé a inspirativní akce, které přilákaly k účasti mnoho zájemců. Společným cílem bylo podpořit aktivity vedoucí k rozvoji venkovských oblastí Moravskoslezského kraje (MSK). Ten jsme splnili díky sdílení chytrých myšlenek a inovativních nápadů, dovedností a zkušeností z úspěšné realizace projektů z Programu rozvoje venkova (PRV), poskytnutím inspirace, navázáním nových pracovních partnerství a rovněž přátelských vztahů. Uspořádali jsme celkem 3 exkurze a navštívili zajímavá místa Jihočeského, Jihomoravského a Olomouckého kraje. Dále jsme se zúčastnili prezentační akce Najdi si svého farmáře ve Staré vsi nad Ondřejnicí, poprvé jsme prezentovali možnosti profesního uplatnění v zemědělském, potravinářském a lesnickém sektoru na Veletru profesí Opava 2023. Nakonec jsme se vzájemně inspirovali zkušenostmi a pracovními úspěchy jednotlivých partnerů CSV díky Setkání partnerů, které se uskutečnilo v krásných prostorech zbrusu nového Obecního úřadu v Palkovicích. Poděkování patří všem, kteří se na přípravě a realizaci akcí podíleli.

Cesta na JIHOZÁPAD 2023 - ve spolupráci se Spolkem pro obnovu venkova Moravskoslezského kraje (SPOV MSK) jsme připravili exkurzi s názvem "Cesta na JIHOZÁPAD 2023". Třídenní akce měla navázat na již osvědčený model scénáře navštívit zajímavá místa českého venkova se závěrečným cílem – návštěvou výstavy Země Živitelka. Průvodkyní na území MAS Rozkvět nám byla projektová manažerka animace území MAS Rozkvět Milada Troblová. Exkurzní program byl tematicky zaměřen na diverzifikaci zemědělského prostoru v návaznosti na čerpání dotačních prostředků z PRV 2014–2020 a dalších operačních programů. Přidanou hodnotou exkurze byla možnost sledovat i sociálně terapeutické projekty obecních komunit, které úzce souvisejí s fungováním nejen venkovských společenství. Navštívili jsme regionálního zpracovatele ovoce společnost ZEMCHEBA, projekty podpořené z PRV 2014–2020 nám prezentoval a výrobním provozem nás provedl ředitel společnosti Jaroslav Huška. Návštěvu území nám zpestřila komentovaná prohlídka státního zámku Kratochvíle a přilehlé zámecké zahrady včetně její bylinkové zahrady. Na teoretickou přednášku o aktivitách a projektech realizovaných v rámci SCLLD (strategie komunitně vedeného místního rozvoje) navázal starosta malebné obce Truskovice. Cílem prohlídky obce bylo představení projektů Veřejné prostranství Truskovice (PRV 2024-2020) a Volnočasové centrum Truskovice (Integrovaný regionální operační program-IROP). Velmi vstřícně nás přijali také v místě realizovaného projektu Vznik minipivovaru Hulvát na hospodářském statku sousedícím s Obecním úřadem. Návštěva Truskovic byla velikou inspirací. Ne nadarmo se pyšní získáním Oranžové stuhy v soutěži Vesnice roku 2023, za spolupráci obce a zemědělského subjektu. V komunitním centru v Chelčicích – Chelčickém domově sv. Linharta, v dalším navštíveném místě, vybudovali zázemí pro poskytování sociálních služeb a komunitní práce. V celém centru bylo realizováno mnoho projektů převážně z IROP, a to za vydatné pomoci MAS Rozkvět. Poutní kostel Jména Panny Marie z roku 1702, místními zvaný Lomeček, nás svou atmosférou zcela uchvátil. Prohlédli jsme si jeho interiér, včetně realizovaného projektu Výroba historických replik taburetů, jednoho trůnu a stolku do chrámu Jména Panny Marie (PRV 2007–2013). Společný večer se zástupci jihočeského SPOV byl velmi příjemný. Poslední den exkurze jsme zavítali do areálu výstaviště a expozic výstavy Země Živitelka 2023.

Najdi si svého farmáře - na sklonku léta se uskutečnila na Farmě ve vsi ve Staré vsi nad Ondřejnicí zajímavá akce s názvem „Najdi si svého farmáře“, která navázala na zkušební úspěšný nultý ročník s cílem propojit a navázat blízké vztahy místních producentů s potenciálními odběrateli, obyvateli obce a blízkého okolí. Pod taktovkou Markéty Nováčkové (Farma ve Vsi) se na farmu od brzkého rána sjížděli místní i přespolní farmáři, najížděla zemědělská technika, chystaly se stánky s lokálními produkty, připravoval se edukační program, především pro rodiny s dětmi. Na stánku CSV se návštěvníci mohli dozvědět zajímavé informace ohledně podpory zemědělství, potravinářství a lesnictví skrze čerpání dotačních finančních prostředků z PRV a současného Strategického plánu Společné zemědělské politiky 2023–2027 (SP SZP). Za tím účelem měli připraveny k prohlédnutí karty úspěšných žadatelů s jejich projekty. Příklady dobré praxe byly nejlepší inspirací. Na farmě byla návštěvníkům prezentována část rekonstruovaného objektu, zemědělského brownfieldu, včetně nové bourárny hovězího masa. V rámci projektu podpořeného z PRV/LEADER bylo pořízeno nové vybavení této bourárny. Přítomní tak mohli načerpat atmosféru vesnického způsobu života jak teoreticky, prostřednictvím návštěvy a diskuzí s obsluhou stánku, vystavovateli a prodejci, tak díky praktickým ukázkám faremních činností.

Moderní minulost VI: Inovativní řešení v pestré a stabilní krajině - program dvoudenní exkurze nabídl účastníkům možnosti využití moderních přístupů a využití technologií v zemědělství na území MAS Strážnicko v Jihomoravském kraji. Byl inspirací zvláště drobným zemědělcům za účelem zefektivnění jejich zemědělské činnosti. Součástí programu exkurze byla rovněž prezentace projektů tvorby krajinných prvků a péče o krajinu. Především v souvislosti s možnostmi čerpání dotačních prostředků z PRV, opatření LEADER. Průvodcem celého programu exkurze byl manažer MAS Strážnicko Mgr. Vít Hrdoušek. Charakter území, typického vinařského kraje, předurčil, že prezentovaná místa a projekty byly věnovány vinařství, místním tradičním řemeslům, agroturistice, agrolesnictví, tvorbě krajinných prvků, ochraně přírody a ukázkám forem zadržování vody v krajině. V rámci programu jsme navštívili Vinařství Botur, kde nás místní podnikatel a vinař seznámil s aktivitami Spolku Vinaři Strážnicko, jehož cílem je propagace tohoto místa, zdejšího vína a dalších regionálních produktů, pořádání on-line seminářů za účelem revitalizace krajiny. Ve Strážnici jsme dále navštívili místní Informační centrum a Městské muzeum. Následně jsme zavítali do vyhlášeného místa - tzv. Sklepních uliček v Petrově. Prostřednictvím projektů podpořených z opatření LEADER/PRV byly uličky zrekonstruovány, vystavělo se veřejné WC a „podium, tzv. „kolečko“ k podpoře setkávání seniorů při tancích a propojení folkloru s dnešní dobou. Podporována je moderní výroba vína a spolupráce jednotlivých vinařů, podpora dalších řemeslných oblastí jako je např. paličkování, řezbářství atd., jejich prodej a propagace. Zastavili jsme se ve Vinařství Martinek, kde jsme se seznámili s rodinnou tradiční výrobou vína. Dalším cílem exkurze byla návštěva obce Sudoměřice. Starosta obce František Mikeska nám představil realizované projekty zaměřené na zvelebení veřejného prostranství obce, společně jsme navštívili Palírnu Sudoměřice a Vinařství Veverka, kde nás místní obyvatelé a podnikatelé seznámili se svou podnikatelskou činností. Rovněž za využití dotační podpory z PRV. Pestrý program exkurze pokračoval návštěvou jedinečné technické památky - vyhlídky Výklopník Bažova kanálu. Večerní program zpestřila prezentace na téma mozaikové krajiny, agroturistiky, agrolesnických systémů a zadržování vody v krajině.

V praxi jsme mnohé poznali následující den díky komentované prohlídce výletního areálu Salaše Travičná, v blízkosti obce Tvarožná Lhota. O bohatém kulturním dědictví tohoto území nás přesvědčila návštěva Rodného domu bratří Uprků v Kněždubě. Bratři Uprkové jsou nositeli regionálních tradic a kulturního vzestupu Moravského Slovácka první poloviny 20. století. Celý dům byl zrekonstruován v roce 2004 podle dochovaných dobových fotografií a záznamů a patří mezi nemnoho typických představitelů tzv. „hliněných staveb“ budovaných ve své době. Ve Vinařství Chromeček nám Radim Chromeček, mladý vinař a absolvent vinařské školy v Lednici, spolupracující rovněž se spolkem Vinaři Strážnicka, představil své vinařství, včetně inovativního projektu podpořeného z PRV s názvem Technologie pro výrobu vína. Z projektu opatření LEADER byl pořízen pneumatický lis na hroznové víno o objemu 1500 l. Díky tomuto inovativnímu prvku se výrazně snížila energetická náročnost technologie a také se zvýšila efektivita a kvalita výroby. Posledním navštíveným místem bylo doškařství U Pavliců. Seznámení s realizací projektu PRV „Prodejna řemeslných výrobků s expozicí a ubytováním“ pro rozvoj a inovativní řešení podnikání s řemeslnými výrobky nám zprostředkovala Jitka Pavlicová. Byly nám představeny stroje pořízené z IROP a PRV na sběr a skládání slámy k výrobě slaměných věnců, ale také slaměných střešních došků, které jsou kulturním dědictvím zdejšího kraje.

Veletrh povolání Opava 2023 - na veletrhu povolání Opava 2023 se CSV prezentovala poprvé a velmi zdařile. Ve spolupráci s partnerem Síť Společností mladých agrárníků vznikla zajímavá expozice. Její součástí byly stoly s propagačními ubrusy CSV dekorovanými barevnými motivy se zemědělskou tematikou, na nich mnohé propagační předměty a tiskoviny, bannery s nabídkou profesí v zemědělském, potravinářském a lesnickém sektoru. Díky audio-vizuální technice mohly návštěvníci sledovat a poslouchat příběhy mladých zemědělců a shlédnout krátká edukační videa. Bonusem byla ochutnávka místní produkce, zvláště pro úspěšné řešitele zemědělských kvízů. Stánek byl vhodně situován v blízkosti Masarykovy střední zemědělské a přírodovědné školy a Školního statku v Opavě.

Ve spolupráci s mladými agrárníky byla představena činnost zejména mladých začínajících zemědělců, kteří využili finanční pomoc díky realizaci projektů, podpořeným z evropských a národních zdrojů. Atraktivní příležitostí pro bližší seznámení se s projekty PRV byly tzv. 3D brýle, které byly na stánku k zapůjčení. Pro zájemce byly připraveny publikace vydané ve spolupráci s NZM – Zemědělské profese, Obrázková statistika ze světa práce v zemědělství a Obrázková statistika o jídle a potravinách.

Hlavní činností obsluhy stánku byla především diskuze s žáky, učiteli a rodiči, představili jsme systém možných stipendijních programů, různá povolání v zemědělství vč. různých stupňů studia, možnosti

školení a zajištění expertů napříč sektorem. Zároveň jsme prezentovali úspěšnou spolupráci mladých začínajících nejen zemědělců, ale i zpracovatelů, na které jsou zaměřeny možnosti čerpání finanční podpory pro mladé začínající zemědělce ze SP SZP 2023–2027.

Učíme se navzájem VII: Za poznáním na území MAS Šumperský venkov – již zavedený cyklus „Učíme se navzájem“ nás tentokrát zavedl na místa v působnosti MAS Šumperský venkov. Program nám zprostředkoval možnosti inspirace, poznání a získání nových zkušeností s cílem rozvoje venkovských oblastí v rámci CLLD (komunitně vedeného místního rozvoje). Součástí programu exkurze byla prezentace projektů realizovaných díky podporám z evropských i národních zdrojů, včetně PRV 2014–2020. Tyto ukázky posloužily jako inspirace pro projekty, na jejichž realizaci je možné žádat o dotaci prostřednictvím SP SZP 2023–2027, intervence LEADER. V průběhu prohlídky projektů byla umožněna výměna zkušeností s administrací a jejich udržitelností, s marketingem místních výrobků, sdílení a diskuse příkladů dobré praxe. Spoluorganizátorem akce byl KS NS MAS Moravskoslezského kraje. Po celou dobu exkurze se nám věnovala Ing. Petra Kucinová, manažerka MAS Šumperský venkov. Prvním navštíveným exkurzním místem byla nejstarší papírenská manufaktura na území střední Evropy. Ruční papírna Velké Losiny je držitelem certifikátu „JESENÍKY originální produkt“. V rámci programu IROP bylo vybudováno bezbariérové návštěvnické sociální zařízení a prostory pro rozšíření nabídky zážitkových programů s důrazem na zefektivnění prezentace a zachování tradičních postupů a technologie ruční výroby papíru. Následoval malý rodinný pivovar Zlosin, oceněný rovněž značkou „JESENÍKY originální produkt“, který vznikl v roce 2016 a navazuje na 100letou tradici vaření piva ve Velkých Losinách. Ve výrobě s cukrárnou s názvem Velkolosinské pralinky, oceněné značkou „JESENÍKY originální produkt“, nás přivítala majitelka podniku na ruční výrobu pralinek a čokolády Jana Kašparová, držitelka několika ocenění, tím posledním je „Cena Olomouckého kraje za přínos v cestovním ruchu 2023“. Díky podpoře z PRV 2014–2020 si pořídila temperovací stroj na čokoládu. Kromě ochutnávky luxusních pralinek a zákusků jsme měli možnost sledovat zaměstnance při výrobě pralinek naživo. Večerní seminář se zástupci MZe a SZIF byl zaměřen na projekty spolupráce LEADER a informace k I. a II. kolu příjmu žádostí o schválení programového rámce, jejich strukturu a stav schvalování.

Následující den jsme si vyslechli obsáhlou a zajímavou prezentaci starosty obce Dolní Studénky Ing. Radima Sršně, Ph.D. Setkání proběhlo na Zámku Třeměšek, ve kterém MAS Šumperský venkov realizovala spoustu projektů, v rámci CLLD. Závěr exkurze nás zavedl do obce Sobotín. Zvláště vybudováním významného turistického centra v mikroregionu se pochlubil starosta obce Josef Hroch. Současně nás seznámil s historií obce, s projekty realizovanými za podpory PRV, jako byly „Pořízení automatického externího defibrilátoru pro JSDH Sobotín“, „Pořízení techniky pro lesní hospodářství Sobotín“, „Pořízení vybavení pro volnočasové aktivity v obci Sobotín“. Poslední kroky nás zavedly k rodinné hrobce rodiny Kleinů, kterou obec pod svou správou převzala v roce 1989 a o jejíž zachování a rekonstrukci se snaží doposud.

Setkání partnerů CSV Moravskoslezského kraje – prosincové setkání partnerů CSV mělo za cíl zhodnotit celoroční aktivity CSV, zrealizované akce ve spolupráci s partnery Sítě a prezentovat návrh plánu aktivit CSV pro rok 2024. Jako již tradičně byla podstatná část programu vyčleněna každému účastníkovi ke krátké prezentaci. V Síti jsme společně přivítali několik nových partnerů. Současně byl program setkání koncipován tak, aby maximálně využil místo konání k prezentaci hostitele. Několik projektů zaměřených na revitalizaci venkovských veřejných prostranství úspěšně zrealizovaných v obci Palkovice a samotná zbrusu nová budova Obecního úřadu Palkovice přilákala k návštěvě spoustu partnerů Sítě. Především díky prezentaci starosty obce Radima Bači a spolupracujícího projektanta Ing. Arch. Kamila Mrvy jsme prostřednictvím fotografických ilustrací sledovali postupně realizované úpravy obce, veřejného prostranství u obchodního domu, obecního úřadu a jeho okolí. Pozornost byla věnována také projektům k vybavení Jednotky sboru dobrovolných hasičů Palkovice, která je 3. nejvytíženější jednotkou na území MAS Pobeskydí. Vše jsme měli příležitost vidět také na vlastní oči. Komentovaná prohlídka byla velmi zajímavá a inspirativní. V souvislosti s 15. výročím existence CSV byl na závěr setkání každý účastník obdarován dárkovou kazetou. Ta obsahovala produkty partnerů Sítě certifikované oceněním kvality „Regionální potravina“ a „Klasa“.

Zpracovala: Ing. Vanda Myšáková

Dne: 15. ledna 2024